DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI
10. Sınıf · Tarih · 1. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Dandanakan, Pasinler ve Malazgirt: Mücadeleleri Karşılaştırma

TAR.10.1.1. Türkistan'dan Türkiye'ye uzanan süreçte önemli askerî mücadelelerin Türk tarihinin seyrine etkilerini karşılaştırabilme

HATIRLAYALIM

- 1040 Dandanakan Savaşı ile Selçuklular Gaznelileri yenerek Büyük Selçuklu Devleti'ni resmen kurmuş ve Horasan'da hâkimiyet sağlamıştır.
- 1048 Pasinler Savaşı, Selçukluların Doğu Roma (Bizans) ordusuyla yaptığı bilinen ilk büyük meydan savaşıdır.
- 1071 Malazgirt Zaferi, Doğu Roma imparatorunun esir alınmasıyla sonuçlanmış, Anadolu'nun kapılarını Türklere açarak Türkiye tarihini başlatmıştır.

1 EŞLEŞTİRME

Selçuklu askerî mücadelelerini doğurdukları temel tarihî sonuçlarla eşleştiriniz.

1040 Dandanakan	1048 Pasinler	1071 Malazgirt	1072 Beylikler
Devlet kuruldu	Bizans'a ilk zafer	Anadolu kapıları	İlk Türk beylikleri

- ☐ 1. 1040 Dandanakan Savaşı
- ☐ 2. 1048 Pasinler Savaşı
- ☐ 3. 1071 Malazgirt Savaşı
- ☐ 4. 1072 Saltukluların Kuruluşu

a) Malazgirt zaferinden sonra Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliği

b) Büyük Selçuklu Devleti'nin resmen kurulup bağımsız olması

c) Selçukluların Doğu Roma ordusuna karşı kazandığı ilk büyük zafer

d) Anadolu'nun kapılarının Türklere açılması ve yerleşmenin hızlanması

2 KISA CEVAP

Görseldeki zaman şeridinde 1040 Dandanakan zaferinden sonra Büyük Selçuklu Devleti'nin ilk hükümdarı ilan edilen komutanın adını yazınız.

1040 DANDANAKAN ZAFERİ VE DEVLETİN KURULUŞU

Tuğrul Bey sultan ilan edildi ve Büyük Selçuklu kuruldu.

Horasan bölgesinde kesin Selçuklu hâkimiyeti başladı.

3 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Dandanakan Savaşı ile Malazgirt Savaşı arasındaki en temel amaç ve coğrafya farkını kısaca yazınız.

4 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki karşılaştırma tablosuna göre Dandanakan Savaşı'nı Pasinler ve Malazgirt savaşlarından ayıran en belirgin özellik aşağıdakilerden hangisidir?

MÜCADELELERİN KARŞILAŞTIRILMASI

1040 Dandanakan	1048 Pasinler	1071 Malazgirt
Gaznelilere karşı	Doğu Roma ile ilk	Yurt edinme zaferi

(A) Mücadelenin Doğu Roma'ya karşı değil, bir Türk-İslam devleti olan Gaznelilere karşı yapılması

(B) Savaşın doğrudan Anadolu toprakları içerisinde ve deniz kıyısında gerçekleşmesi

(C) Selçuklu ordusuna komuta eden hükümdarın Sultan Alp Arslan olması

(D) Doğu Roma İmparatoru Romen Diyojen'in savaş meydanında esir alınması

5 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Selçuklu mücadelelerinin tarihî nitelikleriyle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

Pasinler	Dandanakan	Alp Arslan	Kınık Boyu
İlk büyük meydan	Horasan devleti	Malazgirt komutanı	Oğuz kökeni

	D	Y
Pasinler Savaşı, Selçukluların Doğu Roma ile yaptığı bilinen ilk büyük meydan savaşıdır.	☐	☐
Dandanakan Savaşı sonucunda Anadolu'nun kapıları Türklere kesin olarak açılmıştır.	☐	☐
Malazgirt Savaşı'nda Selçuklu ordusunu Sultan Alp Arslan komuta etmiştir.	☐	☐
Selçuklular, Oğuzların Üçok koluna bağlı Kayı boyundan gelmektedir.	☐	☐

6 KISA CEVAP

Selçukluların Pasinler Savaşı sonrasında Doğu Roma ile diplomatik görüşmeler yapması neyi gösterir?

7 TABLOYU TAMAMLA

Üç büyük savaşın karşılaştırma tablosundaki boşlukları doğru bilgilerle tamamlayınız.

Savaş ve Yıl	Karşı Taraf	Selçuklu Komutanı	Öne Çıkan Sonuç
1040 Dandanakan	Gazneli Devleti		Büyük Selçuklu resmen kuruldu
	Doğu Roma (Bizans)	İbrahim Yınal ve Kutalmış	
1071 Malazgirt		Sultan Alp Arslan	Anadolu kapıları Türklere açıldı
Sonuçlar	İslam ve Anadolu coğrafyası	Selçuklu hanedanı	

8 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki haritada Malazgirt Savaşı sonrasında Anadolu'da Türk yerleşmesinin hızlanmasını sağlayan en temel gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

MALAZGİRT SONRASI ANADOLU'DA TÜRK YERLEŞMESİ

Saltuklular (Erzurum) · Danişmentliler (Sivas) · Mengücekliler (Erzincan)

Fethedilen bölgelerde ilk Türk beylikleri kurulmaya başlandı.

Ⓐ Selçuklu komutanlarının fethettikleri bölgelerde beylikler kurmaya başlaması

Ⓑ Bizans İmparatorluğu'nun başkentini İstanbul'dan Konya'ya taşıması

Ⓒ Haçlı Seferlerinin diplomatik bir anlaşmayla erkenden son bulması

Ⓓ Gaznelilerin Horasan bölgesindeki hâkimiyetini yeniden kurması

9 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarına karşılık gelen tarihî kavramları yazınız. Numaralı kutulardan 'ZAFER' kelimesini bulunuz.

ANAHTAR KAVRAM ŞİFRE ŞERİDİ: Z - A - F - E - R

1	2	3	4	5
Z	A	F	E	R

Olayların meydana geldiği geçmiş zaman dilimi ☐☐☐☐☐

1071 Malazgirt zaferini kazanan büyük Selçuklu sultanı ☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Bir şehri veya bölgeyi adaletle yönetime katma, yurt edinme ☐☐☐☐☐

Pasinler zaferinin kazanıldığı Doğu Anadolu şehri ☐☐☐☐☐☐☐

Malazgirt'te esir alınan Doğu Roma imparatorunun ön adı ☐☐☐☐☐

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

10 SIRALAMA

Görselde verilen Selçukluların Türkistan'dan Anadolu'ya ilerleme sürecini kronolojik olarak 1'den 4'e kadar sıralayınız.

1. 1040	2. 1048	3. 1071	4. 1072+
Dandanakan	Pasinler	Malazgirt	Beylikler

☐ Doğu Roma imparatorunun esir alınarak Anadolu kapılarının açılması (1071 Malazgirt)

☐ Horasan'da Gaznelilerin yenilgiye uğratılarak devletin kurulması (1040 Dandanakan)

☐ Anadolu sınırında Doğu Roma kuvvetlerinin ilk kez mağlup edilmesi (1048 Pasinler)

☐ Anadolu'da ilk Türk beyliklerinin kurularak yerleşmenin başlaması (1072 ve sonrası)

11 EŞLEŞTİRME

Selçuklu devlet adamlarını ve komutanlarını üstlendikleri tarihî rollerle eşleştiriniz.

Tuğrul Bey	Çağrı Bey	İbrahim Yınal	Alp Arslan
İlk sultan	Ordu komutanı	Pasinler fatihi	Malazgirt fatihi

☐ 1. Tuğrul Bey

☐ 2. Çağrı Bey

☐ 3. İbrahim Yınal

☐ 4. Sultan Alp Arslan

a) Horasan ve Anadolu keşif akınlarını yöneten Selçuklu lideri

b) 1048 Pasinler Savaşı'nda orduya komuta eden Selçuklu beyi

c) Dandanakan zaferi sonrası tahta geçen ilk Selçuklu sultanı

d) 1071 Malazgirt Zaferi'ni kazanan Büyük Selçuklu hükümdarı

12 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Tarihsel olayların analizi ve sonuçlarıyla ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

	D	Y
Bir savaşı değerlendirirken siyasi, askerî ve coğrafi etkenler birlikte incelenmelidir.	☐	☐
Dandanakan ve Malazgirt zaferlerinin her ikisi de aynı devlete karşı kazanılmıştır.	☐	☐
Malazgirt zaferinden sonra Anadolu'da Türk-İslam kültürü kök salmaya başlamıştır.	☐	☐
1040 Dandanakan zaferinin hemen ertesi günü İstanbul kuşatılmıştır.	☐	☐

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.